

מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל תיאום ובקרה
פרסי-ישראל

שם המועמד משה מושקביץ'

התחום מפעל חיים

הצעת מועמדות לפרס ישראל - תשפ"א 2021

לפני מילוי הטופס והגשתו יש לקרוא בעיון את דף ההנחיות

תאריך: 1.11.20

א. המועמד/ת:

שם משפחה _____ מושקביץ' _____ שם פרטי משה\מושקו _____ תואר _____

כתובת בית: רחוב מס' _____ עיר משואות יצחק מיקוד 7985800

טל' בית 08-8616173 פקס' בית _____ / _____ 0 טלפון נייד 052-2606311

מקום עבודה ישיבת הר עציון מחלקה _____

כתובת עבודה ישיבת הר עציון עיר אלון שבות טל' עבודה 02-9937349

פקס' _____ / _____ 0 כתובת דוא"ל michall@haretzion.org.il

תאריך לידה 23.1.1925 מס' תעודת זהות 004593802

אזרחות ישראלית שם המועמד בלועזית Moshe Moshkovitch

ציין אם המועמד/ת _____ יודע/ת _____ אינו יודע/ת על הגשת מועמדותו/ה V

כל תושב/ת מדינת ישראל רשאי/ת להציע מועמד/ת. לא יציע אדם את עצמו.
הפרס ינתן ליחידים, או במקרים חריגים לשותפי הישג, אך לא לתאגידים.

מוצעת/ת כמועמד/ת לתחום (סמן X במקום המתאים):

מדעי היהדות, הרוח והחברה -

- חקר המקרא
 חקר העבודה הסוציאלית, חקר הקרימינולוגיה
 חקר הספרות העברית והכללית
 חקר מדעי המזרח הרחוק

מדעי החיים ומדעים מדויקים -

- חקר מדעי החיים
 חקר המתמטיקה, חקר מדעי המחשב

תרבות ואמנות -

- ספרות ושירה עברית – יצירה ותרגום
 אמנות הקולנוע

פרס על הישגים מיוחדים -

מפעל חיים – תרומה מיוחדת לחברה ולמדינה

שם המועמד/ת משה מושקוביץ'

ב. מגיש/ת ההצעה: (שם מגיש/ת ההצעה לא יועבר לשופטים)

שם משפחה נאמן שם פרטי שלמה תואר ראש המועצה

כתובת בית: רח' צור שלם מס' 21 עיר כרמי צור מיקוד 9040000

טל' בבית 0 / 0 פקס' בית 0 / 052-6091316 טלפון נייד 052-6091316

מקום עבודה מועצה אזורית גוש עציון מחלקה לשכת ראש מועצה

כתובת עבודה ד.נ צפון יהודה עיר אלון שבות טל' עבודה 02-9939911

פקס' 02-9934666 כתובת דוא"ל shlomo@gush-etzion.org.il

חתימת המגיש:

ג. החומרים הנדרשים להגשת מועמדות:

בכל התחומים(פרט למפעל חיים)

מס' עותקים	הערות	החומר
1		1. טופס הצעת המועמדות
1	עד 1000 מילים	2. תולדות חיים - בעברית בנוסח סיפורי - <u>חובה</u>
1	עד 1000 מילים	3. נימוקים – בעברית - <u>חובה</u>
4	עד 2 פריטים	4. נלווים – ספרים, מחקרים, אלבומים - <u>רשות</u>

סעיף 1-3 בדיסק/בדואר אלקטרוני, בפורמט WORD כמצוין בדף ההנחיות הרצ"ב

לתחומי החקר בלבד יש לצרף:

6 עותקים	<u>חובה</u>	3. תולדות חיים (מדעי) Curriculum Vitae
6 עותקים	<u>חובה</u>	4. רשימת פרסומים : List of Publications * רשימת פרסומים (מאמרים) * רשימת ספרים (כולל מו"ל) * רשימת ספרים בעריכה (כולל מו"ל) * רשימת פרסומים למאמרים שפורסמו בעיתונות מדעית שעוברת סקירה. (כולל מספר ציטוטים של כל מאמר וגם אינדקס H שילקחו מ ISI web of science)
6 עותקים	<u>חובה</u>	5. * מספר תלמידי המחקר (מסטרנטים, דוקטורנטים) * ציון שמי של דוקטורנטים בולטים. * מענקי מחקר יוקרתיים * תפקיד כעורך או חבר מערכת בעיתון מדעי * נשיא אגודה מדעית בינלאומית * הרצאות מיוחדות * רשימת פרסים

יש לקרוא בתשומת לב את סעיף 4 בדף ההנחיות בדבר החומרים הנלווים!

החומר הנדרש להגשת מועמדות בתחום מפעל חיים (בדיסק/ בדוא"ל)

מס' עותקים	הערות	החומר	
1		טופס הצעת המועמדות	1.
1	עד 700 מילים	תולדות חיים - בעברית בנוסח סיפורי - <u>חובה</u>	2.
1	עד 700 מילים	נימוקים – בעברית - <u>חובה</u>	3.

הערות חשובות:

- סעיף 1-3 בדיסק ו/או בדוא"ל, בפורמט WORD.
- בתחום מפעל חיים מומלץ לשלב את תולדות החיים והנימוקים במסמך אחד.
- בתחום מפעל חיים אין לצרף חומר נלווה.**
- אין לצרף המלצות להגשת המועמדות בכל התחומים.

פרוט נלווים מצורפים :

- (1) מסמך תולדות חיים – מושקן - מס' עותקים 1
- (2) נימוקים לבחירת מועמד - מס' עותקים 1

תולדות חיים – משה מושקוביץ'

משה מושקוביץ' או בשמו המוכר מושקו, נולד ב-1925 בברטיסלבה, צ'כוסלובקיה, לדבורה ולצבי.

בגיל 10 עלה ארצה עם הוריו. עוד בטרם קמה המדינה, כבר בעודו עלם כבן 18 שנים החלה דרכו החינוכית והציבורית למען יישוב הארץ ויהדות התפוצות. אז הקים יחד עם חבריו מבית הספר החקלאי 'מקווה ישראל' את גרעין 'משואות', ששנתיים לאחר מכן, ב-1945, הקים בגוש עציון את קיבוץ משואות יצחק. בחלוף שנתיים נוספות יצא כשליח למחנות המעפילים המגורשים בקפריסין להכין ניצולי שואה לקראת עלייתם ארצה.

עם נפילת הגוש ב-1948 הקים את היישוב משואות יצחק במועצה אזורית שפיר שבו הוא מתגורר עד היום. ב-1952 נבחר לראשות המועצה האזורית שפיר בהיותו בן 27 בלבד, ראש המועצה הצעיר ביותר בישראל וכיהן בתפקיד כ-27 שנים עד פרישתו.

בתקופה זו התפתחה וצמחה מועצת שפיר. מושקו הקים בתחומה בית ספר אזורי ראשון שדגל בשילוב אמיתי של ילדי עולים וילדי ותיקים, ללא הבדל, מהמסד ועד הטפחות, וגם את היישוב 'מרכז שפירא', שהיווה מודל ראשוני לקהילה שתושביה עובדי ציבור ברשויות המקומיות.

ב-1956 הקים עם חברו, הרב חיים דרוקמן, חתן פרס ישראל, את ישיבת 'אור עציון' לזכר חללי גוש עציון שנפלו בהגנה על הגוש וירושלים במלחמת השחרור. בהמשך (1975) ייסד בה גם את הפנימייה הצבאית שממנה יצאו אלפי בוגרים שתרמו ותורמים רבות לצה"ל ולמדינה בכל תחומי החיים. עד היום משמש מושקו כיו"ר הנהלת המוסד לצד ראש הישיבה הרב דרוקמן.

בתום מלחמת ששת הימים ב-1967, פעל מושקו מיידית ליישוב חבלי המולדת ושיבת הבנים לגוש עציון. כבר בשנה שלאחר מכן (1968) הקים עם הרב יהודה עמיטל זצ"ל והרב ליכטנשטיין זצ"ל, גם הם חתני פרס ישראל, את ישיבת הר עציון שבה למדו דורות של תלמידי חכמים שעושים חיל בעולם התורה ובעולם העבודה ופועלים לקירוב לבבות בקרב העם היהודי.

במהלך שנות השבעים והשמונים המשיך מושקו לפתח את מפעל ההתיישבות בגוש עציון במגוון תחומים: יישוב הארץ, הנצחת השואה וחזיון עולם התורה. ב-1970 הקים את מרכז אלון שבות שהיה היישוב הקהילתי הראשון ביו"ש. בהמשך ייסד את עמותת 'יד שפירא' שבנתה ביישוב ואת עמותת 'אות ועד', שמקיימת פעילויות חינוכיות בנושא השואה מההיבט הדתי. ב-1981 הקים יחד עם הרב ישראל רוזן ז"ל באלון שבות את מכון צמ"ת המהפכני שעוסק בפתרונות הלכתיים טכניים אקטואליים באמצעות שילוב של מדע ותורה. המכון תורם רבות בפתרונות לבתי חולים, לגופים ולארגונים ממשלתיים וביטחוניים.

מושקו המשיך להגשים את חלום השיבה לגוש עציון. ב-1975 הקים את 'החברה לפיתוח הרי יהודה', שהייתה גורם מרכזי בהקמת העיר אפרת, שהוא עצמו הניח את אבן הפינה בהקמתה ב-1982, כשלוש שנים לאחר שפרש מראשות מועצת שפיר. בזכות ניסיונו ופועלו מונה מושקו לראשות מועצת אפרת וכיהן בתפקיד כ-4 שנים. בתקופה זו התבסס היישוב וקבע את יסודותיו. מאות עולים קבעו את ביתם באפרת ועד היום הודות לפועלו משמש המקום בסיס לקליטה לעולים ממדינות אנגלו-סקסיות שמשתלבים היטב בחברה הישראלית, ביישוב ובמדינה.

לאורך השנים המשיך מושקו לחזק את הקשר עם יהדות התפוצות. ב-1984 הקים את עמותת 'מנורה', שעד היום הוא עומד בראשה. העמותה עוסקת בהצלת בתי כנסת, ספרי תורה ותשמישי קדושה שאבדו בגולה. בזכותה ניצלו מאות ספרי תורה ותשמישי קדושה של קהילות רבות שנספו בשואה. ב-1997 מונה מושקו ליושב ראש היכל שלמה בירושלים, המרכז למורשת היהדות. הודות לפועלו חודשה פעילותו של המוזיאון ליודאיקה, והמקום נעשה עוגן קבוע לתרבות יהודית שעוסק בזהות היהודית ובהפצת מורשת ישראל.

פועלו החינוכי וההתיישבותי של מושקו למען עם ישראל התרחב אל בקעת הירדן וים המלח. ב-2002 ייסד את עמותת 'תימורה' – תוכנית חינוכית לנוער מנותק. זכה להקים באמצעותה את בית הספר 'מחול' לבנות ביישוב מחולה שבתחומי מועצת בקעת הירדן ואת בית הספר לבנים 'יפתח' ביישוב אבנת שבתחומי מועצת מגילות ים המלח. מושקו שימש גם כיו"ר אגודת אבנת ובמסגרתה

תרם להרחבת היישוב ולביסוסו. ב-2004 הביא לראשונה לאכלוס משפחות וב-2012 יצא לדרך השלב הראשון של בניית 120 בתי הקבע הראשונים של היישוב.

מושקו היה שותף לשיקום היישוב ניצן כבר בשנת 1997. הודות לפעולה הזאת הצליח היישוב לקלוט מאות משפחות לאחר ההתנתקות ב-2005.

בשנים 2007 ו-2013 עמותת 'מנורה' שבראשותו גאלה מעל 190 ספרי תורה מקהילות ברומניה ובמזרח אירופה שנחרבו בשואה. ספרים רבים שוקמו ותוקנו ומשמשים קהילות כאן בארץ הקודש.

מושקו כבר בעשור העשירי לחייו ו"ליחו לא נס". קרוב ל-80 שנה הוא פועל ועובד ללא לאות למען עם ישראל. בימים אלו מושקו שותף לתכנון העתיד של גוש עציון וממשיך לייעץ למועצה ולאזור על תוכניות האב לגוש עציון ל-20 – 30 השנים הבאות.

מיותר לציין כי במהלך כל השנים הללו נשאר מושקו יושב ראש וחבר בעמותות רבות שפועלות למען עם ישראל, ועם זאת מושקו הוא יהודי פשוט, חבר משק שדואג לכל אחד קטן כגדול.

שלמה נאמן

ראש המועצה אזורית גוש עציון

נימוקים לבחירת מושקו

על הקיר במשרדי ממוסגר עמוד סרוק מיומנו של מושקו בכתב ידו מיום רביעי כ"ח באייר תשכ"ז הנושא את הכותרת: "שחררה עיה"ק ירושלים תובב"א – גוש עציון והר חברון", ובהמשך "הצעות ותוכניות לשיקומו של גוש עציון".

יום אחרי שחרור הגוש וירושלים התיישב מושקו לכתוב את חזון השיבה לגוש עציון ושרטט ביד בוטחת את הדרך לבניית מפעל חייו וחיינו כאן בגוש עציון. הוא כתב על הצורך בתכנון אזור חצי עירוני עם משקים חקלאיים לצידו ומנה משימות מיידיות כמו סיווג הקרקע וחלוקת הענפים. הוא ציין את החשיבות של תכנון ענף הקיט והקמת בתי הדרכה, אירוח ואכסניות, הוא התווה את הבנייה הנדרשת לחיים קהילתיים בבניית משרדים, מרפאה ומרכזי תרבות, הוא הוסיף את תכנון ענף התיירות שיכלול מסעדות, מוסך, מרכז קניות וכו'. הדבר החשוב מכול שהוא תכנן הוא הקמת מוסדות חינוך: בתי ספר, ישיבה גבוהה במסגרת צבאית, סמינר, מדרשות ובית ספר שדה להכרת הר חברון והסביבה.

בכל השנים מאז נפילת הגוש לא ויתר מושקו על חלום השיבה לגוש, ומיד עם שחרור הגוש הוציא מהכוח אל הפועל את התוכניות שכתב ביומנו. כבר בשנה שלאחר מכן זכה להקים בגוש את ישיבת "הר עציון", שהייתה הגרעין להקמת היישוב הקהילתי הראשון ביהודה ושומרון, ב-1970, אלון שבות.

ממלחמת ששת הימים חלפו 53 שנים, ויום-יום זוכה מושקו להגשים את החזון, ואנחנו זוכים להמשיך לבנות ולפתח את גוש עציון בדיוק לפי התוכניות שלו.

אמרו רבותינו במשנה "על שלושה דברים העולם עומד, על התורה ועל העבודה ועל גמילות חסדים" (מסכת אבות). מושקו עוסק כל חייו בשלושת התחומים בהגשמת חזונו ובתרומתו למדינה.

בפן התורני אפשר למנות את הקמת ישיבת "אור עציון" והמכינה הקדם צבאית ואת ישיבת "הר עציון" שצינתי. ישיבה זו היא אחת הישיבות הגדולות בעולם אשר קולטת אלפי תלמידים מכל העולם, שחלקם חוזרים למדינותיהם כ"שגרירים" של המדינה ורובם המכריע מתגייס לצה"ל ועולה ארצה.

בתחום "העבודה", מפעל חייו ועשייתו מלווים את המדינה כבר שמונה עשורים. עוד בהיותו נער שרק עלה ארצה, הצטרף מושקו לגרעין 'משואות' שהקים בגוש עציון את קיבוץ משואות יצחק לפני קום המדינה. לאחר נפילת הקיבוץ והגוש, הוא הקים מחדש את קיבוץ משואות יצחק במועצה האזורית שפיר, שם נבחר לראשות המועצה בהיותו בן 27 בלבד, ראש הרשות הצעיר ביותר בישראל דאז. ב-27 שנות כהונתו התפתחה וצמחה מועצת שפיר לאין ערוך וכיום חיים בה מעל 10,000 תושבים ב-14 יישובים. שלוש שנים לאחר שסיים את תפקידו כראש מועצת שפיר הוא זכה לעשות עוד צעד בהגשמת חזונו והניח את אבן הפינה ליישוב אפרת, ונבחר בה לראש המועצה הראשון. היסודות שהניח אז הביאו לשגשוגו של היישוב אפרת, שמונה היום מעל 10,000 תושבים מכל התפוצות.

גמילות החסדים של מושקו מתפרשת על פני תחומים ומקומות רבים. גם כאן פועלו החל עוד בטרם קמה המדינה, כשיצא להיות שליח במחנות העולים, ניצולי שואה שסורבו להיכנס ארצה. אחת המטרות שכנראה הוא הציב לעצמו כבר אז הייתה הנצחת קהילות אירופה. במרוצת השנים זכה מושקו לעמוד במטרה והנציח את הקהילות באמצעות מאות ספרי תורה שהציל משם ומשמשים קהילות בישראל.

הגדולה של מושקו היא שילוב הערכים הללו בכל עשייתו למען המדינה. הוא השכיל לשלב תורה ומדע במכון צמ"ת שעובד על פתרונות הלכתיים טכנולוגיים, הוא שילב חסד ועבודה כשהקים בית ספר שחרט על דגלו שילוב מוחלט בין עולים וצברים. ודווקא במקומות הפריפריאליים כמו בקעת הירדן, הצליח מושקו לשלב תורה, עבודה וגמילות חסדים בעת ובעונה אחת. הוא זכה להקים מוסדות לנוער נושר, הוא ביסס את ההתיישבות המקומית וחיזק את הצד התורני.

אין ספק כי מדינת ישראל והחברה הישראלית הן העדויות המוצלחות ביותר למפעל חייו. מעל ל-100,000 תושבי המדינה שחיים ביישובים שהקים ובנה עושים חיל, מתפתחים ומשגשגים. אלפי הילדים שהולכים לגן ומשם לבתי הספר ולחיים כאזרחים תורמים – הם הגשמת החלום האמיתי של שיבת עם ישראל לארצו. בחברה השתלבו רבבות בוגרים שהתחנכו במוסדות שהקים. ניתן למצוא אותם בכל עמדות המפתח מובילים בעוז ובגאון את מדינת ישראל. החל מאלופים, רמטכ"ל ומפכ"ל דרך אישי ציבור, שופטי עליון ואנשי רוח כמו שר האוצר הנוכחי ושגריר ארצות הברית למזרח התיכון, שלמד בהר עציון וכלה בגדולי תורה וברבנים שמובילים את החברה.

השנה מושקו נכנס לשנתו ה-95. כראש מועצת גוש עציון אני יודע שהוא לא נח לרגע. הוא עדיין מגיע מדי שבוע בשבוע ממשואות יצחק לאלון שבות לישיבת הר עציון למשרדו הצנוע, ובאמצעות הטלפון הקווי הוא מפעיל את כל העולם. יום-יום יושב מושקו וממשיך לתכנן את עתיד האזור. הוא שותף מלא לתוכניותינו לעוד עשרות שנים קדימה.

זכינו לחיות בצילו ושהוא עדיין איתנו במלוא העוז והעשייה. יש למדינה הזדמנות פז להכיר תודה למפעל חייו של מושקו, שמלווה אותה מראשית הקמתה ועד היום.

שלמה נאמן

ראש המועצה אזורית גוש עציון